

Redacteur ESB
e.niesten@sdu.nl

Oude economie

Topambtenaren adviseerden het kabinet een paar weken geleden met een plan voor investeringen in infrastructuur. Deze investeringen in wegen, het spoor en de woningbouw moeten de in recessie geraakte economie stimuleren. Volgens dit advies zijn de investeringen nodig om de bouwsector aan het werk te houden en het vertrouwen in de economie te herstellen. Het advies is tekenend voor de andere oplossingen die zijn aangedragen voor de recessie, zoals de werktijdverkorting en de vele kapitaalinjecties in de bankensector en de auto-industrie. Deze oplossingen zijn bedoeld om snel effectief en vooral tijdelijk te zijn. Het is de vraag of je met dergelijke tijdelijke oplossingen de oorzaken van de huidige recessie aanpakt, of dat dit het zoveelste geval van Haagse symptoombestrijding is. Naast de kredietcrisis zijn de hoge olieprijsen genoemd als oorzaak voor de recessie. Voor dit probleem van hoge olieprijsen moeten langetermijnoplossingen in de begroting gevonden worden. In plaats van te investeren in meer wegen en meer woningen bij een toekomstige vergrijzing en bevolkingskrimp, moet de Nederlandse economie gestimuleerd worden met investeringen in duurzaamheid. Een van de weinige stabiele factoren in de wereldeconomie is namelijk de voortdurende fluctuatie van de olieprijs. Als gevolg van de crisis in 1973 verviervoudigde de prijs voor een vat olie naar twaalf dollar. Tijdens de crisis van 1979 kwamen de olieprijsen ver boven die van het niveau van 1973 uit, en in juli 2008 bereikte olie de hoogste prijs ooit van 147 dollar per vat. Een langetermijnoplossing voor deze prijsstijgingen is een verandering naar een duurzame economie waarin energie wordt geproduceerd met hernieuwbare bronnen, en waarin producten worden ontwikkeld die functioneren zonder fossiele brandstoffen.

Een gevolg van de recessie is echter ook dat de markt nauwelijks meer investeert in duurzame projecten. Er is minder krediet voor windturbines beschikbaar (NRC Handelsblad, 16 februari 2009). De Belgische bank Dexia trok zich terug uit een investering in een park van honderdtien windmolens aan de Belgische kust. Het Nederlandse bedrijf voor duurzame energie Econcern kondigde aan dat ontstagen onvermijdbaar zijn. Bij een falende markt is een langetermijnvisie van de overheid vereist waarin ze zelf investeert in duurzaamheid, en de marktpartijen stimuleert dit ook te doen. In de eerste maanden van de recessie lieten de Europese overheden het echter afweten. Van september 2008 tot eind januari 2009 kondigden de overheden van de dertien grootste economieën van de Europese Unie verschillende maatregelen aan voor de recessie, die optelden tot zo'n negentig miljard euro. Hiervan zal maar 1,3 procent worden uitgegeven aan groene investeringen (euobserver.com).

Een verandering naar een duurzame economie lijkt echter onvermijdelijk. De prijs van olie zal ons ook in de toekomst parten spelen: bij een steeds kleiner wordend aanbod en een groeiende vraag zal de olieprijs weer gaan stijgen. Tevens zijn op internationaal niveau afspraken gemaakt over klimaatdoelstellingen, en besteden zelfs de Verenigde Staten 58 miljard dollar aan groene investeringen tijdens de recessie. Door nu te investeren in groene initiatieven, en in onderzoek en ontwikkeling van groene energie, kan de Nederlandse economie streven naar een concurrentievoordeel voor de toekomst. De vertrouwde oplossingen voor de oude economie zal de Nederlandse overheid noodgedwongen achter zich moeten laten.

Een maatregel die de overheid nu direct kan nemen is de uitbreiding van de SDE-regeling. Deze regeling voor de Stimulering van Duurzame Energieproductie, die door het agentschap SenterNovem van het Ministerie van Economische Zaken wordt uitgevoerd, vergoedt het verschil in kostprijs tussen fossiele en duurzame energie. Het budget van deze regeling kan worden vergroot, en de regeling kan aantrekkelijker worden gemaakt voor investeerders. Wanneer de overheid toch veel waarde hecht aan haar kortetermijnvisie, hoeft ze deze voor de duurzame investeringen niet los te laten. Daarnaast zorgt de productie van meer windturbines en zonnepanelen ook voor meer werkgelegenheid in de bouw. En niet onbelangrijk: de uitbreiding van de SDE-regeling legt minder beslag op de overheidsfinanciën, vergeleken met een volledige financiering door de overheid van de wegen en woningbouw.